

COMMISSION DE LA JUSTICE

du

MERCREDI 8 JUIN 2011

Matin

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

van

WOENSDAG 8 JUNI 2011

Voormiddag

De vergadering wordt geopend om 10.06 uur en voorgezeten door de heer Bert Schoofs.
La séance est ouverte à 10.06 heures et présidée par M. Bert Schoofs.

01 **Vraag van mevrouw Sabien Lahaye-Battheu aan de staatssecretaris voor Begroting, voor Migratie- en asielbeleid, voor Gezinsbeleid en voor de Federale Culturele Instellingen over "pleegzorg" (nr. 4732)**

01 **Question de Mme Sabien Lahaye-Battheu au secrétaire d'État au Budget, à la Politique de migration et d'asile, à la Politique des familles et aux Institutions culturelles fédérales sur "le placement familial" (n° 4732)**

01.01 **Sabien Lahaye-Battheu** (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, spijtig genoeg hebben wij de voorbije weken een aantal schrijnende verhalen gehoord, voor zover ze waar zijn natuurlijk. Er zijn immers onderzoeken lopende. Iedereen is evenwel onschuldig tot zijn of haar fout is bewezen.

Naar aanleiding van bedoelde verhalen is er de voorbije weken heel wat aandacht voor de pleegzorg geweest. Spijtig genoeg werd de pleegzorg veeleer in een negatief daglicht gesteld.

Ik weet dat de pleegzorg grotendeels de bevoegdheid van de gemeenschappen is. Zulks neemt echter niet weg dat er ook een federaal aspect is. Pleegzorg is immers een van de afdwingbare maatregelen die de jeugdrechter tegenover minderjarigen en hun ouders kan nemen.

De jeugdrechter kan een dergelijke maatregel in drie situaties nemen. Hij kan dat, ten eerste, als de jongere zich in een problematische opvoedsituatie bevindt en er in de vrijwillige hulpverlening geen oplossing wordt gevonden. Hij kan, ten tweede, dat doen als de jongere een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd. Hij kan dat, ten derde, ook als de jongere zich in een acute crisissituatie bevindt die voor zijn of haar ontwikkeling of voor zijn of haar persoon gevaar oplevert. In dat geval kan de jeugdrechter een 45-dagenmaatregel nemen. Binnen die periode moet het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg hulpverlening opzetten.

Mijnheer de staatssecretaris, ik weet niet of u mijn eerste vraag zal kunnen beantwoorden. Het is immers een vraag naar cijfers. Hoeveel keer werd in 2010 pleegzorg als afdwingbare maatregel opgelegd? Hoeveel keer werd de maatregel herroepen?

Ten tweede, hoe gaan de jeugdrechtbanken ter zake te werk? Hoe gebeurt de controle na het uitspreken van de maatregel? Immers, precies op dat vlak knelt het schoentje soms.

Ten derde, welke maatregelen kunnen op federaal niveau eventueel worden genomen om een betere controle te bewerkstelligen?

01.02 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: De FOD Justitie en meer bepaald het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting beschikt niet over de gevraagde statistieken. De gemeenschappen, gelet op hun bevoegdheden ter zake, zullen hierover vermoedelijk wel cijfers hebben.

De tweede en derde vraag hebben betrekking op de bijstand aan de persoon, meer bepaald in het gezinsbeleid en de jeugdbescherming en vallen ingevolge artikel 5, § 1, 2°, ten tweede, ten zesde van de bijzondere wet van de 1980, onder de bevoegdheid van de gemeenschappen. Het betreft hier immers vragen over de hulpverlening die in het kader van de jeugdbescherming of andere sectoren van bijstand aan personen aan de betrokken jongere en zijn of haar gezin worden verstrekt.

Jeugdrechtbanken namen die maatregelen met toepassing van de wetgeving van de gemeenschappen. De vragen vallen dus niet onder mijn bevoegdheid.

01.03 Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, het is dus geen federale bevoegdheid. Toch zal een jeugdrechter die heeft beslist om iemand in een pleeggezin te plaatsen, die verder opvolgen. U kunt toch niet ontkennen dat hier een federaal justitieel aspect aan verbonden is. Ik denk dan aan de controle in het kader van de opvolging door de jeugdrechter.

Als een kind van twee jaar in een pleeggezin wordt geplaatst, door wie wordt die dan opgevolgd via de jeugdrechtbanken?

01.04 Staatssecretaris Melchior Wathelet: De gemeenschappen. Ik wil die bevoegdheid graag terugnemen. Dit is kennelijk een vraag in de andere richting.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*Voorzitter: Sabien Lahaye-Battheu.
Présidente: Sabien Lahaye-Battheu.*

02 Vraag van de heer Bert Schoofs aan de staatssecretaris voor Begroting, voor Migratie- en asielbeleid, voor Gezinsbeleid en voor de Federale Culturele Instellingen over "de onvoldoende definiëring van het begrip 'buitengewone kosten' in de wet van 19 maart 2010" (nr. 5068)

02 Question de M. Bert Schoofs au secrétaire d'État au Budget, à la Politique de migration et d'asile, à la Politique des familles et aux Institutions culturelles fédérales sur "la définition insuffisante de la notion de 'frais extraordinaires' dans la loi du 19 mars 2010" (n° 5068)

02.01 Bert Schoofs (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, om intellectueel eerlijk te blijven wil ik eerst even stellen dat ik de mosterd voor mijn vier vragen heb gehaald in de recente studie van de Gezinsbond. Er wordt daarin toch een aantal pertinente zaken aangehaald.

Een eerste van die zaken zijn de buitengewone kosten, waarvoor de wet van 19 maart 2010 een kader heeft geschapen. Dat is een grote stap voorwaarts. Wij hebben die nieuwe wet ook allemaal samen goedgekeurd.

Die buitengewone kosten zijn uitzonderlijke, noodzakelijke of onvoorziene uitgaven die voortvloeien uit toevallige of ongewone gebeurtenissen en die het gebruikelijke budget voor het dagelijks onderhoud overschrijden. Het is echter niet helemaal duidelijk wat er onder het begrip 'buitengewone kosten' valt en wat niet. Dat heeft de Gezinsbond toch moeten vaststellen in zijn studie "Focus op de financiële gevolgen van een scheiding".

De Gezinsbond stelde vast dat de wet verwijst naar de kosten die voortvloeien uit toevallige, niet te voorziene gebeurtenissen, bijvoorbeeld een zware medische ingreep in het buitenland. De kosten van hogere studies en de huur van een kot overschrijden het gebruikelijke budget maar zijn wel te voorzien en vallen dus niet echt onder het begrip 'buitengewone kosten'. Volgens de Gezinsbond zijn de marges van dit begrip niet altijd goed afgelijnd.

Mijnheer de staatssecretaris, bent u het ermee eens dat het begrip 'buitengewone kosten' nog wat duidelijker zou moeten omschreven worden?

Hebt u eventueel zelf in initiatieven voorzien? Wij kunnen het hernemen in het Parlement en de definitie aanpassen, maar een bepaalde visie vanuit de regering is steeds nuttig om het probleem verder af te lijnen.

02.02 Staatssecretaris Melchior Wathelet: Mijnheer Schoofs, artikel 203bis paragraaf 3 derde lid van het Burgerlijk Wetboek definieert de buitengewone kosten als de uitzonderlijk noodzakelijke en onvoorzienbare uitgaven die uit toevallige of ongewone gebeurtenissen voortvloeien en welke het gebruikelijke budget van het dagelijkse onderhoud van het kind overschrijden.

Het zijn dus die kosten die vooraf onzeker zijn, tevens moeilijk te becijferen zijn en waarvan ook de frequentie onregelmatig is. We moeten voor de correcte toepassing van dit artikel dus eerst nagaan of de gebeurtenis al dan niet toevallig of gewoon is. Pas wanneer de gebeurtenis zelf toevallig of ongewoon is,

bekijken we in een tweede fase of de uitgave zelf uitzonderlijk, noodzakelijk en onvoorzienbaar is en de gebruikelijke voorziene budgetten overschrijdt.

In uw vraag deelt u ter illustratie mee dat de kosten van hogere studies het gebruikelijke budget zouden overschrijden, maar te voorzien zijn en aldus niet vallen onder de buitengewone kosten. In de subcommissie Familierecht heb ik dit voor de stemming reeds tegengesproken. Ik wees er toen op dat de ouders nooit zeker zijn of een kind hogere studies zal aanvatten en deze kosten dan ook buitengewone kosten zijn.

Ik ben echter niet blind voor de opmerking van rechtsspraak en rechtsleer, onder andere die van professor Senaeve die wijst op het mogelijke ontstaan van een derde categorie van uitgaven, namelijk die niet onder de gewone noch onder de buitengewone kosten kunnen worden gecatalogeerd en dus het voorwerp zouden kunnen uitmaken van betwisting. Evaluatie dringt zich mogelijk op, doch ik wacht daarvoor ook de resultaten af van een studie waarbij de rechtsspraak wordt geanalyseerd.

Ik acht het vandaag overigens nuttig om de commissie voor onderhoudsbijdragen zoals voorzien in artikel 1322 paragraaf 1 eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek te installeren om de haar bij de wet toegewezen taken op zich te nemen. Ik zal dit in de federale regering proberen te verdedigen, hoewel de lopende zaken mij tot voorzichtigheid nopen wat de procedure betreft.

02.03 Bert Schoofs (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, dat is een duidelijk antwoord dat getuigt van heel veel politieke wil. Ik dank u hiervoor oprecht.

De **voorzitter**: Dat is een positieve reactie.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Vraag van de heer Bert Schoofs aan de staatssecretaris voor Begroting, voor Migratie- en asielbeleid, voor Gezinsbeleid en voor de Federale Culturele Instellingen over "de opmaak van een ouderschapsplan bij echtscheiding" (nr. 5069)

03 Question de M. Bert Schoofs au secrétaire d'État au Budget, à la Politique de migration et d'asile, à la Politique des familles et aux Institutions culturelles fédérales sur "l'élaboration d'un projet parental lors d'un divorce" (n° 5069)

03.01 Bert Schoofs (VB): Mijnheer de staatssecretaris, dit is een omstreden zaak, waarvoor ik weer verwijs naar de studie van de Gezinsbond "Focus op de financiële gevolgen van een scheiding", waarin gesteld wordt dat overeenkomsten inzake de verblijfsregeling of het onderhoudsgeld voor de kinderen soms door de rechter naast zich neergelegd worden.

Dat is natuurlijk de vrijheid en de soevereiniteit van de rechterlijke macht, maar de Gezinsbond concludeert toch dat een overeenkomst tussen ouders meer kans op slagen heeft dan een door de rechter eenzijdig opgelegde maatregel. De Gezinsbond wil er in feite op aansturen dat rechters zoveel mogelijk zouden volgen. Hoe kunnen wij dat doen?

Bent u het eens met de stelling van de Gezinsbond dat echtscheidingen niet meer uitgesproken mogen worden voor er een akkoord is over alle essentiële zaken met betrekking tot de kinderen, omdat de rechter dan ook wel veeleer geneigd zal zijn om te volgen?

Wat is uw visie op het Nederlandse systeem, waarbij ouders verplicht zijn een ouderschapsplan uit te werken vooraleer zij uit de echt kunnen scheiden?

Vindt u dat rechters de overeenkomst die beide partijen uitwerken in principe steeds moeten volgen, behoudens wanneer die niet in het belang van het kind zou zijn?

Ik weet niet of er rechtsspraak is. Ik heb niet duidelijk kunnen ontwaren of in een vonnis het belang van het kind altijd letterlijk wordt uitgewerkt of ernaar wordt naar verwezen, wanneer een rechter een dergelijke overeenkomst tussen ouders afwijst. In feite zou het belang van het kind altijd moeten primeren. Men moet ervan uitgaan dat de rechter dat altijd doet, maar niet alle vonnissen worden in die zin gemotiveerd. Misschien zou er een extra motiveringsverplichting opgelegd kunnen worden?

03.02 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: Mijnheer Schoofs, ik heb als bevoegd staatssecretaris een amendement van volksvertegenwoordiger Christian Brotcorne gesteund naar aanleiding van de bespreking en de stemming van het wetsvoorstel omtrent de persoonlijke verschijning en de poging tot verzoening. In dat amendement werd voorzien dat de echtscheiding pas zou kunnen worden uitgesproken voor zover de partijen een regeling hebben getroffen omtrent de kinderen.

Het is ook mijn overtuiging dat het toch niet de bedoeling kan zijn dat de ouders reeds gescheiden zijn zonder echter een regeling omtrent hun kinderen te hebben bereikt. De discussies die er toe doen, zouden wel eens op de lange baan kunnen worden geschoven. Daarom sta ik positief ten aanzien van dat amendement en het Nederlands systeem, zoals het ook wordt gesteund door de Gezinsbond.

Wat, tot slot, uw derde vraag aangaat, kan ik het volgende zeggen. Overeenkomsten die partijen sluiten, worden, volgens de vele onderzoeksresultaten, veel beter uitgevoerd. Ze maken partijen gelukkiger en ook rustiger. Indien die overeenkomsten door het openbaar ministerie niet in strijd worden geacht met de openbare orde en genomen zijn, rekening houdend met de belangen van het kind, dienen ze dan ook door de rechter te worden gehomologeerd.

03.03 **Bert Schoofs** (VB): Mijnheer de staatssecretaris, ook dat is weer een duidelijk antwoord, en we zitten op dezelfde lijn. Ik heb het amendement van de heer Brotcorne destijds ook gesteund omdat het een goed amendement was.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Mijnheer de staatssecretaris, als het voor u goed is, dan zal ik de heer Schoofs ook het woord geven voor zijn laatste twee vragen.

03.04 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: Het zijn korte vragen en korte antwoorden.

De **voorzitter**: Dan hoeft u niet terug te komen naar de vergadering van deze middag.

03.05 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: Ja, dat is goed, mevrouw de voorzitter.

04 **Vraag van de heer Bert Schoofs aan de staatssecretaris voor Begroting, voor Migratie- en asielbeleid, voor Gezinsbeleid en voor de Federale Culturele Instellingen over "de nood aan informatie over de gevolgen van de echtscheiding" (nr. 5070)**

04 **Question de M. Bert Schoofs au secrétaire d'État au Budget, à la Politique de migration et d'asile, à la Politique des familles et aux Institutions culturelles fédérales sur "le besoin d'informations concernant les conséquences du divorce" (n° 5070)**

04.01 **Bert Schoofs** (VB): Mijnheer de staatssecretaris, uit een bevraging door de Gezinsbond blijkt dat personen die willen scheiden, meer nood hebben aan informatie over de scheiding en zeker over het financiële aspect ervan. Zeven op de tien van de respondenten vonden dat er meer nood is aan initiatieven waarin professionelen scheidende partners informeren over de mogelijke gevolgen van een scheiding. Ondanks de vrij recente wetswijzigingen blijkt er dus ter zake toch nog een grote nood te bestaan. Ik verwijs onder andere naar het verdienstelijk amendement van collega Lahaye-Battheu in de materie.

Mijnheer de staatssecretaris, bent u op de hoogte van de problematiek? Bent u het eens met de bevindingen van de respondenten uit de genoemde bevraging? Welke initiatieven zou u kunnen of willen nemen, teneinde tegemoet te komen aan de grote vraag naar meer informatie bij echtscheidingen?

04.02 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: Mijnheer Schoofs, het behoort tot de taak van iedere professional die een echtpaar of een van hen individueel begeleidt bij een procedure tot echtscheiding om de betrokkenen heel volledig te informeren. Niet alleen de procedure zelf verdient aandacht, maar ook de mogelijkheden van alternatieve geschilbeslechting, evenals de kostprijs van bijvoorbeeld erelonen. Uiteraard dient de professional informatie te verlenen over de financiële en emotionele gevolgen van de echtscheiding zelf.

Naar aanleiding van de vaststellingen van de Gezinsbond nodig ik de beroepsorganisaties graag uit om hun

leden te sensibiliseren om een hoogstaande kwalitatieve dienstverlening te bieden, die rekening houdt met alle aspecten.

04.03 Bert Schoofs (VB): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor uw duidelijk antwoord.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van de heer Bert Schoofs aan de staatssecretaris voor Begroting, voor Migratie- en asielbeleid, voor Gezinsbeleid en voor de Federale Culturele Instellingen over "de voorlegging van stukken inzake de financiële situatie van ex-partners bij of na echtscheiding" (nr. 5071)

05 Question de M. Bert Schoofs au secrétaire d'État au Budget, à la Politique de migration et d'asile, à la Politique des familles et aux Institutions culturelles fédérales sur "la remise de pièces relatives à la situation financière des ex-partenaires lors d'un divorce ou après ce dernier" (n° 5071)

05.01 Bert Schoofs (VB): Mijnheer de staatssecretaris, dit is mijn laatste vraag over de studie van de Gezinsbond. Daaruit blijkt dat er enkele leemtes zijn in de bepaling van de onderhoudsbijdragen bij echtscheiding.

Zo zou er nog altijd een probleem zijn om duidelijke gegevens te verzamelen over de inkomsten van de partijen. Ex-partners leggen soms stukken voor die onvoldoende toelaten een beeld te vormen van hun financiële situatie. Soms zijn de loonfiches bijvoorbeeld een weergave van een heel tijdelijke financiële toestand. Hoewel de rechter van de wet de gelegenheid gekregen heeft voort te gaan op "tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van goedheid zou kunnen blijken dan uit de aangegeven inkomsten," wil de Gezinsbond ter zake verder gaan.

Wanneer één van de partijen geen informatie wil vrijgeven over het inkomen, wil de Gezinsbond de mogelijkheid bieden inkomensgegevens op te vragen bij de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en de FOD Financiën. Hoe staat u daar tegenover, mijnheer de staatssecretaris? Welke initiatieven worden eventueel gepland?

05.02 Staatssecretaris Melchior Wathelet: Artikel 872 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet er reeds in dat de rechter aan het openbaar ministerie kan vragen om deze inlichtingen in te winnen. Het blijft vooral de taak van de partijen zelf om de rechtbank op een correcte manier te informeren omtrent hun financiële situatie. Een initiatief dat de suggestie in elk geval mee kan ondersteunen is de installatie van de bij de wet voorziene commissie die aanbevelingen op die materie zou kunnen formuleren.

05.03 Bert Schoofs (VB): Ik volg het dossier verder op.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

06 Vraag van mevrouw Sabien Lahaye-Battheu aan de staatssecretaris voor Begroting, voor Migratie- en asielbeleid, voor Gezinsbeleid en voor de Federale Culturele Instellingen over "verblijfsco-ouderschap" (nr. 5165)

06 Question de Mme Sabien Lahaye-Battheu au secrétaire d'État au Budget, à la Politique de migration et d'asile, à la Politique des familles et aux Institutions culturelles fédérales sur "l'hébergement égalitaire" (n° 5165)

06.01 Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, ik zal mijn vraag stellen vanop de voorzittersstoel.

Het verblijfsco-ouderschap is in opmars sinds de wetwijziging van 2006. Een kwart van alle kinderen uit gescheiden ouders woont de ene week bij de vader en de andere week bij de moeder. Van recentere scheidingen zou dat vier op tien zijn.

Uit een studie bij 2 442 gescheiden ouders in Vlaanderen door de onderzoeksgroep Gezin&Bevolking van het Centrum voor Sociologie van de KU Leuven, blijkt dat co-moeders meer sociaal geïntegreerd zijn dan moeders met een hoofdverblijf. Bij gescheiden vaders heeft de verblijfsregeling amper invloed op de mate

waarin ze buitenhuis actief zijn. De vaders hebben wel een betere band met hun kinderen.

De kinderen zijn dan weer niet altijd even gelukkig met het verblijfsco-ouderschap. Het voortdurend verhuizen veroorzaakt stress. Als ouders ver uit elkaar wonen moeten de kinderen een deel van hun sociale activiteiten opgeven. Daarom is volgens de onderzoeksgroep de ideale verblijfsregeling er een waarbij ze bij een ouder wonen, maar de andere ouder vaak zien en niet alleen tijdens verwenweekends.

Wat is uw reactie op de conclusies van deze studie?

Kan een wetswijziging worden overwogen, bijvoorbeeld door “bij voorrang” te schrappen uit de wet van 18 juli 2006 tot bevordering van de gelijkmatig verdeelde huisvesting?

06.02 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: Mevrouw Lahaye-Battheu, de resultaten van deze studie moeten zorgvuldig worden onderzocht, maar ik denk niet dat wij hieruit mogen besluiten dat artikel 374 § 2 van het Burgerlijk Wetboek moet worden gewijzigd door het schrappen van de woorden “bij voorrang”.

Bij de parlementaire voorbereiding bleek dat het doel van dit artikel erin bestaat de rechter duidelijk te laten verstaan dat de voorkeur gaat naar de gelijkmatig verdeelde huisvesting. Dat blijkt uit het verslag over het wetsvoorstel. Er werd beoogd de rechter te verplichten reeds na te gaan of het mogelijk is de ouders een gelijkmatig verdeelde huisvesting voor hun kind toe te staan. De aandacht werd evenwel gevestigd op het feit dat dit niet altijd de beste oplossing is, zodat de rechter niet kan worden verplicht die vorm van huisvesting op te leggen. De rechter kan immers, overeenkomstig de wet, een andere regeling opleggen mits omstandige motivering.

U zult zich zeker de discussies herinneren die wij beiden toen hebben gehad. De rechter dient immers rekening te houden met een aantal voorwaarden op het vlak van de begeleiding en de gedragingen van de partijen, daar de gelijkwaardig verdeelde huisvesting immers slechts succesvol kan zijn als die voorwaarden vervuld zijn. De rechter wordt dus niet verplicht de gelijkmatig verdeelde huisvesting toe te passen, doch moet nagaan of het opportuun is de gelijkmatig verdeelde huisvesting toe te kennen als een van de ouders daarom vraagt en hij moet dit ook met redenen omkleden.

Wat mij ook wel treft in de resultaten van het onderzoek is dat de kinderen niet onverdeeld gelukkig zijn met een alternerend verblijf. Het belang van het kind moet vooropstaan zodat het goed is dat wij naar aanleiding van de installatie van de familierechtbank debatteren over het hoorrecht van minderjarigen, wat dus andermaal zeer belangrijk blijkt te zijn. Dat vindt u wellicht ook.

06.03 **Sabien Lahaye-Battheu** (Open Vld): Ik ben het vaak met u eens, maar niet altijd, mijnheer de staatssecretaris.

Ik dank u voor uw antwoord. Op dit punt ben ik het eigenlijk niet met u eens. U verwijst naar de besprekingen van 2006. U zegt dat het toen de keuze was van de wetgever om een wettelijke voorkeur voor gelijkmatig verdeelde huisvesting in te schrijven. Intussen is het vijf jaar later. Wij weten nu hoe er op het terrein gereageerd werd op die wetswijziging die vaker gelijkmatig verdeelde huisvesting oplegt. De gelijkmatig verdeelde huisvesting is, zo blijkt uit de studies, niet altijd de voorkeurregeling voor de kinderen.

Ik meen dat wij moeten leren uit de studies. Mijn standpunt is altijd geweest dat er twee verblijfsregelingen zijn – een gelijkmatig en een ongelijkmatig verdeelde huisvesting – en dat deze op dezelfde hoogte moeten worden gesteld.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.27 uur.
La réunion publique de commission est levée à 10.27 heures.*